

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ**  
**Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**  
**ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

**ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ**

**ΘΕΜΑ Α1**

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α) Σχέδιο Μάρσαλ
- β) Μεταπολίτευση
- γ) Συνθήκη του Μάαστριχτ

**Μονάδες 15**

**ΘΕΜΑ Α2**

Να συνδυάσετε τα πολιτικά πρόσωπα και τα ιστορικά δεδομένα με τα οποία αυτά σχετίζονται, αντιστοιχίζοντας κάθε φορά ένα γράμμα της στήλης **A** με έναν μόνο αριθμό της στήλης **B** (περισσεύουν τρία ιστορικά δεδομένα).

| <b>ΣΤΗΛΗ A</b>                 | <b>ΣΤΗΛΗ B</b>                      |
|--------------------------------|-------------------------------------|
| α. Τσάρος Νικόλαος Α΄          | 1. Αυτοδιάθεση των λαών             |
| β. Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος | 2. Εξέγερση των Σπαρτακιστών        |
| γ. Πρόεδρος Ουίλσον            | 3. Επανάσταση των Δεκεμβριστών      |
| δ. Χίμλερ                      | 4. Αρχή της Δεδηλωμένης             |
| ε. Κωνσταντίνος Καραμανλής     | 5. Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου |
|                                | 6. Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση        |
|                                | 7. Εθνική ιστοριογραφία             |
|                                | 8. Γκεστάπο                         |

**Μονάδες 10**

**ΘΕΜΑ Β1**

α) Πότε και από ποιες δυνάμεις υπογράφηκε η Συνθήκη των Βερσαλλιών; (μονάδες 2) β) ποιο ήταν το περιεχόμενό της Συνθήκης; (μονάδες 8)

**Μονάδες 10**

**ΘΕΜΑ Β2**

Ποιες εξελίξεις συντελέστηκαν στην ελληνική οικονομία και κοινωνία κατά την περίοδο 1923-1930;

**Μονάδες 15**

**ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**

**ΘΕΜΑ Γ1**

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

**α)** στα άλλα κίνητρα -πλην των οικονομικών και στρατηγικών συμφερόντων- της βρετανικής και γαλλικής αποικιοκρατίας κατά τον 19ο αι., καθώς και στην κριτική που ασκήθηκε σ' αυτά· (μονάδες 10)

**β)** στις κυριότερες συνέπειες της επιβολής της Δύσης στον υπόλοιπο κόσμο τον 19ο αι. (μονάδες 15)

**Μονάδες 25**

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

[Επιχειρήματα υπέρ και κατά της αποικιοκρατίας]

**α. Τα επιχειρήματα ενός φιλελεύθερου αστού** (Λόγος του Ζυλ Φερύ, υπουργού Εξωτερικών της Γαλλίας, στη Βουλή στις 28 Ιουλίου 1885)

Από οικονομική άποψη, τι χρειάζονται οι αποικίες; Αρχικά προσφέρουν ένα άσυλο και εργασία στους κατοίκους των φτωχών χωρών ή στους κατοίκους των χωρών που παρουσιάζουν υπερπληθυσμό. Αλλά υπάρχει κι ένας δεύτερος λόγος, που προσιδιάζει στους λαούς οι οποίοι διαθέτουν περίσσειμα από κεφάλαια ή από προϊόντα. Αυτός ο δεύτερος λόγος εναρμονίζεται περισσότερο με τη σημερινή πραγματικότητα. Κύριοι, υπάρχει κι ένα άλλο σημείο που πρέπει επίσης να θίξω· είναι η ανθρωπιστική και πολιτιστική πλευρά του θέματος. Πρέπει να πούμε καθαρά ότι οι ανώτεροι φυλετικά λαοί έχουν καθήκον απέναντι στους κατώτερους λαούς να τους εκπολιτίσουν.

**β. Τα επιχειρήματα ενός σοσιαλιστή** (Θέση του Γάλλου πολιτικού Ζαν Ζορές την ίδια εποχή)

Αποδοκιμάζουμε την αποικιακή πολιτική γιατί σπαταλά τον πλούτο και τις δυνάμεις των χωρών που θα έπρεπε να αφιερωθούν στη βελτίωση της μοίρας των λαών. Την αποδοκιμάζουμε σαν την απαισιότερη συνέπεια του καπιταλιστικού συστήματος, το οποίο εμποδίζει, στις χώρες που επικράτησε, την κατανάλωση με τους χαμηλούς μισθούς που προσφέρει στους εργάτες, ενώ αντίθετα αναγκάζεται να δημιουργεί σε μακρινές χώρες, με την κατάκτηση και τη βία, καινούριες αγορές. Την αποδοκιμάζουμε τέλος, γιατί σε όλες τις αποικιακές επιχειρήσεις η καπιταλιστική έννοια της δικαιοσύνης συνοδεύεται από μια πλήρη διαφθορά.

Στο Β. Σκουλάτος – Ν. Δημακόπουλος – Σ. Κόνδης, *Ιστορία νεότερη και σύγχρονη* (1789-1909), Γ΄ Ενιαίου Λυκείου, έκδ. ΙΗ΄, Αθήνα, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, 2003, σ. 200-201.

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Β**

Αν και σύρθηκαν στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, αυτές οι περιοχές δεν άντλησαν απ' αυτό τα ευεργετήματα που είχε αντλήσει η Δύση: οι ντόπιες βιομηχανίες, όπως η ινδική κλωστοϋφαντουργία, δεν είχαν καμιά ελπίδα επιβίωσης στον ανταγωνισμό με τα εργοστασιακά προϊόντα του Μάντσεστερ. Οι Αφρικανοί βοσκοί και κυνηγοί υπέστησαν διαταραχή των συνηθειών ζωής τους από τις δραστηριότητες των Ευρωπαίων κτηνοτρόφων και μεταλλωρύχων. Εκείνοι που δούλευαν ως βαρκάρηδες και αμαξάδες έχασαν τα μέσα βιοπορισμού τους εξαιτίας των σιδηροδρόμων που κατασκεύασαν οι δυτικές χώρες. Παρόλο που δημιουργήθηκαν νέα επαγγέλματα, αυτά ανήκαν στον

## ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

δυτικό ρυθμό ζωής, υπαγορεύονταν από τις δυτικές οικονομικές απαιτήσεις και απειλούνταν από δυτικές οικονομικές αναταραχές. Σε μεγάλο βαθμό, οι εργάτες εκείνου του ανερχόμενου κόσμου αναλάμβαναν το ρόλο μιας παγκόσμιας ανειδίκευτης εργατικής τάξης κάτω από την ηγεμονία του δυτικού καπιταλισμού.

Ε.Μ. Burns, *Εισαγωγή στην ιστορία και τον πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, επιμ. Ι.Σ. Κολιόπουλος, τ. 2, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1984, σ. 175.

### **ΘΕΜΑ Δ1**

Αξιοποιώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

α) στην ανάπτυξη της Εθνικής Αντίστασης την περίοδο 1941-1944 και τη σημασία της· (μονάδες 15)

β) στον ρόλο των γυναικών κατά τον αντιστασιακό αγώνα στην Ελλάδα. (μονάδες 10)

**Μονάδες 25**

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Για πέντε χρόνια όλες οι χώρες του κόσμου είδαν στην ελληνική Αντίσταση, το ίδιο το σύμβολο του θάρρους και της πίστης. Η Ελλάδα απόδειξε πως μια ήττα οφειλόμενη στην αριθμητική υπεροχή του αντιπάλου μπορεί να μετατραπεί σε νίκη όταν δεν γίνεται αποδεχτή.

Αναφορά του Jean Paul Sartre, στο Roger Milliech (επιμ.). *Κείμενα και μαρτυρίες Γάλλων*, μτφρ. Τ. Δρακοπούλου, Αθήνα, Κέδρος, 1980, σ. 293. Στο Ι. Κολιόπουλος, Κ. Σβολόπουλος, Ευ. Χατζηβασιλείου, Θ. Νημάς, Χ. Σχολινάκη-Χελιώτη, *Ιστορία του νεότερου και του σύγχρονου κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, Γ΄ Τάξη Γενικού Λυκείου και Δ΄ Τάξη Εσπερινού Λυκείου, Αθήνα, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2016, σ. 122.

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Β**

#### **Η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου υπήρξε μια από τις σημαντικότερες αντιστασιακές πράξεις**

Η επιχείρηση κατά της γέφυρας του Γοργοποτάμου (1942), σύμφωνα με τον ίδιο τον Τσώρτσιλ, μπορεί να θεωρηθεί σα μακρινό προοίμιο της μάχης του Ελ Αλαμείν, γιατί κόβει το δρόμο εφοδιασμού των στρατευμάτων του Ρόμμελ μέσω της Ελλάδας. Τα σαμποτάζ εντείνονται, οι συγκοινωνίες παρεμποδίζονται σοβαρά [...]. Ο αντάρτικος πόλεμος, απλωμένος σ' όλη την ηπειρωτική Ελλάδα και στα περισσότερα νησιά, ακινητοποιεί στην Ελλάδα τρεις γερμανικές μεραρχίες και τέσσερις ιταλικές, που προσπαθούν μάταια να καταπνίξουν το αντάρτικο κίνημα.

Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση Νεοελληνικής Ιστορίας*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1985, σ. 139. Στο Ι. Κολιόπουλος, Κ. Σβολόπουλος, Ευ. Χατζηβασιλείου, Θ. Νημάς, Χ. Σχολινάκη-Χελιώτη, *Ιστορία του νεότερου και του σύγχρονου κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, Γ΄ Τάξη Γενικού Λυκείου και Δ΄ Τάξη Εσπερινού Λυκείου, Αθήνα, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2016, σ. 123.

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Γ**

Οι ευαισθησίες των γυναικών που αισθάνθηκαν την ανάγκη να δραστηριοποιηθούν στον αγώνα για πολιτική ελευθερία του έθνους, σχετίζονταν πρωταρχικά με την ανάγκη για επιβίωση. Αυτό ήταν άλλωστε και το πρώτιστο μέλημα των αντιστασιακών οργανώσεων: η πάταξη της μαύρης αγοράς, η διανομή τροφής στον πληθυσμό μέσω συσσιτίων, δελτίων ή η διενέργεια εράνων. Αναφέρονται διανομές τροφίμων που γίνονται με το άνοιγμα αποθηκών των μαυραγοριτών, ύστερα από τη λαϊκή πίεση και δυσaráσκεia, στις οποίες πρωτοστατούν δίκτυα γυναικών. Οι Ελληνίδες ανθίστανται, ακόμη και παρανομώντας, αλλά δεν φοβούνται.

Χιλιάδες ήταν οι Ελληνίδες που συμμετείχαν περιφερειακά στην αντιστασιακή δράση, χωρίς να έχουν ποτέ εγγραφεί ως μέλη κάποιας οργάνωσης. [...]

Το τίμημα της στάσης τους ήταν να πληρώσουν και αυτές την αντιστασιακή τους συνεισφορά με εκτελέσεις, φυλακίσεις, κατατρεγμό.

Από όποια θέση βρίσκονταν, οι Ελληνίδες έδιναν το παρών στον αντιστασιακό αγώνα. Έκρυσαν, για παράδειγμα, κυνηγημένους Εγγλέζους της Συμμαχικής Αποστολής και τους βοήθησαν να φυγαδευθούν έξω από την Ελλάδα. Υπήρξαν και εκείνες που προσέφεραν στον αγώνα ασκώντας χρέη κατασκόπου.

Δήμητρα Σαμίου, «Οι Ελληνίδες στην Κατοχή. Πόλεμος και ανατροπές», *Ιστορία Του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. 8, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ. 181.

### **ΚΕΙΜΕΝΟ Δ**

Στις 5 Σεπτέμβρη 1944 εκτελέσθηκε στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής η ηρωίδα επονίτισσα Ηρώ Κωνσταντοπούλου. [...]

Ήταν μαθήτρια Γυμνασίου και οργανωμένη στην ΕΠΟΝ\*, όπου είχε αναπτύξει έντονη εθνικοαπελευθερωτική δράση, παρά το νεαρό της ηλικίας της. [...]

Για πρώτη φορά την είχαν πιάσει στις 16 Ιούνη 1944. Την άφησαν προσωρινά ελεύθερη ύστερα από κράτηση 25 ημερών. [...] Τη συνέλαβαν για δεύτερη φορά, ύστερα από κατάδοση στις 31 Ιούλη 1944, στις 2 μετά τα μεσάνυχτα. Το απόγευμα εκείνης της ημέρας είχε τελειώσει τις απολυτήριες εξετάσεις του Γυμνασίου. [...]

Επί 4 ημερώνυχτα τη βασάνιζαν να μαρτυρήσει τους συνεργάτες της. Αλλά ούτε τα βασανιστήρια, ούτε οι δελεαστικές προτάσεις που της έκαναν απέδωσαν.

\* Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων (αντιστασιακή οργάνωση).

*Ιστορία της Αντίστασης 1941-1945*, τ. 4, σ. 1443. Στο Β. Σκουλάτος – Ν. Δημακόπουλος – Σ. Κόνδης, *Ιστορία νεότερη και σύγχρονη*, τεύχ. Γ΄, Γ΄ Ενιαίου Λυκείου, έκδ. ΙΑ΄, Αθήνα, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, 1999, σ. 284-285.

**ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)**

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17:00.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**

**ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**